

Марія МАТІОС

СОЛОДКА ДАРУСЯ

Драма на три життя

Та що про це думати, як нема про що. Люди в селі **часом** роблять таке, що навіть Даруся **хапається** за голову, але їх дурними чомусь ніхто не називає, а про неї, що говорить з деревами і квітами, і живе собі, як хоче, хоч і шкоди не робить нікому, думають, як про дурну.

ВІДТОДІ ніхто більше не супроводжує Дарусю до ріки. Вона б туди і не ходила, хіба що лиш **полоскати** прання. Але прання пранням, а голова – важніше. Отож, як тільки після **нападів** болю щось її **зганяло** з ліжка, йшла до ріки, і ніхто не тримав більше за руки, **хіба** жінки дивилися услід, приклавши долоні дашком до чола, та хтось із шкільників посміювався тихо: «Ади, солодка Даруся знов купатися йде». За що не раз діставав потиличника від іншого шкільника, трохи розумнішого від себе.

Добре, поки ріка не замерзає. А перший раз, як Даруся стала на **лід**, а він не провалювався, хотіла пробити його головою, бо мусила зайти у крижану воду, навіть коли б це коштувало їй життя. Вона стала на коліна, ударила чолом раз-другий до льоду – і тихо заскавучала: лід був твердий і не піддавався. Даруся тупцювала босими ногами по мерзлій підлозі ріки, ослабленими від **кількадобового** лежання ногами гамселила кригу, ніби місила глину, і ломила руки з відчаю.

Аж тут звідкись, ніби йшов за нею назирці, явився Маріїн Славко. І Дарусі зразу перестала боліти голова: Славко був тверезий. їй здавалося, що вона зроду – хіба що лише в дитинстві – не виділа Славка тверезим, а тепер він

рівненько йшов до неї на середину ріки з тремтячою простягнутою рукою. Завжди із повним **ротом** слів, Славко на цей раз мовчав як німий.

І Даруся також простягла йому руку.

Даруся два дні не виходила з **хати** – так її боліла голова, що не могла дивитися навіть у **стелю**, лиш обв'язувалася хустками, накривалася подушкою і відверталася до стіни. Не їла, не пила, до виходка не вставала – лиш чекала, коли тріснуть залізні **обручі**, що стисли голову, ніби хотіли зовсім її розтрощити.

Марія **пару** разів зазірала до Дарусі. Мовчки клала на стіл півлітерку молока, тоді **розвила** Дарусину голову і мастила борсуковим салом. Зверху клала **капустяний** листок, на листок – жмутик непареної вовни і знову зав'язувала біленькою хусточкою.

Даруся, зів'яла, геть зовсім безсила, **змаліла**, як дитинка, мовчки давала себе обертати, а потім сідала, тримаючи голову в колінах, поки Марія холодними руками мастила їй тім'я. Не мала сили сказати ані словечка. Голову зносило кудись так далеко, що вона чимдужче тримала її обома руками, ніби боронилася від **злодія**. Якби той злодій був такий **добрий**, та закликав якогось різника, а хоч би Семена, що ріже по людях свині, та щоб Семен вирізав біль з Дарусиної голови, то була б **рада** і, може, нарешті заговорила.

Але злодія не видко, лише шугає гострий нестерпний ніж попід тім'я – і Даруся з відчаю вже, цієї хвилини, дала б голову на відтин. Нема її сили **терпіти** той безконечний біль. Нема сили навіть слухати, як тихо плаче Марія за столом і шморгає носом. Краще ішла б собі до свого Славка або до кого хоче, лиш би не мордувала її схлипами. Маріїні схлипи здаються ударами молота в цигановій кузні. І Даруся дужче втискається у стіну, бажаючи лише тиші і спокою.

Так було кожного разу, як звалював біль. Марія, трохи поплакавши і поворкотівши під ніс нечутними словами, йшла собі далі. А Даруся лишалася

з розірваною від болю головою у порожній хаті доти, поки щось не вдаряло їй ножем у серце – і тоді вставала і йшла, куди очі дивилися.

...І на цей раз ноги самі принесли до ріки. Даруся зайшла у воду по коліна – і відчула, як їй одразу стає легше. Холодна вода пливла крізь неї десь аж за **край** неба, а Даруся із заплющеними очима **хиталася** з боку в бік, чуючи, як розправляються обручі, що дві доби **стискали** голову. Десь там, глибоко всередині, вони **потріскували** так голосно, що, здавалося, іскри сипалися в ріку, але Даруся не розплющувала очей, знаючи, що, як тільки відкриє їх, – обручі знов **звують** гніздо в бідній її голівці.

Коли Дарусі болить голова, вона мусить іти до ріки і лізти до пояса у воду. Інакше біль розшматує її на дрібні кавалки. Добре, якщо літо і вода тепла. Тоді ніхто не боронить ставати у воду. Як підуть холоди, заходить у воду лиш до колін. І чим холодніша вода, тим швидше біль відпускає Дарусю.

Перший раз, коли після кількадечних **нападів** болю щось сказало Дарусі, що треба знайти холодної води, вона спочатку довго дивилася у криницю на своєму подвір'ї. Але до води було далеко, а довгої драбини Даруся не мала. Та, що вела в курник, давно згнила і до дна не дістане. І тоді Даруся, обома руками тримаючи голову так, ніби та ось-ось має покотитися із в'язів, **похиталася** до ріки, лякаючи п'яною **ходою** сільських жінок у грядках і **городах**. Поки босими ногами заходила у воду, збіглося мало не половину її села.